

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVIII.****Blaj, 31 Octomvrie 1908.****Numărul 43.****Situația noastră.**— **Din cercul învățătorilor.** —

(t) Răsfoind prin însemnările mele, am dat de următoarea legendă celtică, pe care o află foarte potrivită pentru situațiunea noastră a învățătorilor. Ea sună astfel:

— „Pe coasta muntelui Peumenmaur, care își ascunde vârful în ceață și își moaie picioarele în valurile mării, rătacea un biet orb. Cum a venit acolo, de unde și când nimenea nu știa, nici vântul care îi bate fața, nici pasările, cari să rotească în jurul lui, — nici el. — Eră acolo și suferea; suferea arșița verii, gerul iernii, și uraganurile și vânturile. Trăia așa și ascultă zgomotul lucrurilor. Dintre toate două graiuri îl impresionă mai adânc, unul eră al valurilor, care să apropie și să depărtă; celalalt straniu venia de sus din ceriu, îi lovea fruntea și o umplea de sudoare.

O dragoste tainică și floreasă în același timp îl împingea spre cele două necunoscuturi; ar fi voit să îmbrățișeze marea și să îmbrățișeze soarele.

— „Din muchie în muchie, când coborând, când urcând, din stâncă în stâncă anevoios ajunge în sfârșit zdrobit de oboseală până în vârf unde adoarme. La deșteptare simte

cum razele binefăcătoare îi încălzesc fruntea. Din nou pune piatră peste piatră, ca să se înalțe și mai mult, întinde mâinile în sus, dar nu poate atinge soarele....

— „Sa coboară atunci dincolo, de unde bate un vânt umed și vine graiul mării. Merse și merse așa departe până ce simți desmerdarea valului vesel la picioarele sale. Vântul îi zburlește părul și spuma îi stropește fața. Pieptul i-se zbate puternic; respiră din adânc aerul acesta dulce și proaspăt. Nebun de bucurie, că de astădată va putea să îmbrățișeze marea deschide brațele și să arunce înainte!.... Dar valurile înghit pe orbul dela Peumenmaur!...“

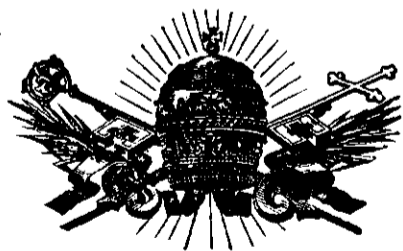
Asemenea acestuia suntem noi.
Și iată pentru ce?

Acum câțiva ani învățătorii, siliți de năcazuri și nevoi, au cerut dela superioritățile bisericești ridicarea plății. O cerere destul de modestă, că socotim, că îmbunătățirea s'a cerut să se facă numai în cadrul legii din 1893.

Capetenile însă au început a trăgână lucru. Învățătoria nemulțumită a pornit agitația în presa noastră, așa, că la urmă să înjghebase un adevărat curent. Ba să puse la cale și convocarea unui

congres general a tuturor învățătorilor români de sub coroana sf. Ștefan. Înainte însă de a se convoca s'a mai cercat ultimul mijloc. În locul propunerilor și hotărârilor de până acum, s'a hotărât trimiterea unui memorandum, care să între în punctele de desbatere ale sinodului arhidiecezan. — La timpul său sinodul hotărăște, că unde biserica poate, să se întregească simbrile dascălilor. Păcat însă, că la nici una din cele vre-o 3000 de scoale românești nu s'a putut.

Învățătoria văzându-și iluzia deșartă, — din nou începe murmurul, — care nici n'a ajuns să ia proporții prea mari; fiindcă au pășit în arenă cârmuitorii de sus. Proiectul să lucră nu la 800 cor. cum cerusem noi, fără la 1000 și quinquinalele. — Devenit lege, cele mai multe comune, cari n'au putut ridica la 800, acum pot la 1000. Majoritatea însă nu pot, și așa existența lor e pusă sub întrebare. — Ar cere ajutor de stat, dar acesta să dă numai sub foarte grele condițiuni. Sunt grele fiindcă deși legea le prescrie numai din 1910 în colo, ele să introduc și aplică de acum. Și baremi de ar fi uniforme, dar fiecare le aplică și îndeplinește pe cum îl taie capul. — O normă n'avem dată de sus, ca să știm, că ce trebuie să se facă și ce nu. Cei

Ezortăția Sfintiei Sale Papa Piu X. către clerul catolic.

(Continuare).

Între rugăciune și sfințenie e acel nex necesar, că una nu poate fi de loc fără de cealaltă. Corăspunde perfect adevărului ce a zis sf. Ioan Gură de aur: „Cred, că e limpede înaintea tuturor, că e simplu imposibil să petreci în virtute fără ajutorul rugăciunii (Vorbirea I. despre rugăciune), și nimerit a conclud Augustin: „Acela știe trăi cu adevărat bine, care se știe rugă bine“ (Omilia 4). Aceleaș lucruri ni le-a arătat nouă și mai bine Domnul Hristos parte prin ndemnări dese și mai cu seamă cu exemplul

său. Pentru ca să se roage se retrăgea în deșert, ori se ducea singur în munte; petrecea acolo singur nopți întregi, mergea adeseori la biserică, încunjurat de mulțime se rugă publice ridicându-și ochii la cer, și când a fost pironit pe cruce între durerile morții se rugă la Tatăl Său cu glas mare și cu lacrimi. Așa dar să fim siguri și în clar cu lucrul acesta, preotul trebuie să petreacă mult în rugăciuni, ca să-și poată ținea cu vrednicie gradul său și oficiul. E lucru dureros adeseori, că aceasta o face mai mult din obicei decât din căldura inimii, cel ce recitează rugăciunile în oarele statorite căscând, zicând rugăciuni puține, și afară de acestea nu mai găsește în zi nici un timp în care să vorbească cu Dumnezeu, și să-și ridice inima către El. Măcar că preotul cu mult mai ascultător trebuie să fie de porunca lui Hristos: „Se cade pururea a se rugă“ (Luc. 18. 1) stăruint pe lângă aceasta poruncă Pavel sfătuiă: „Stați de rugăciune, priveghind întru dânsa cu mulțumită.“ (Colos. 4, 2) „neîncetați vă rugați“ (1. Tessalon. 5,

17). Câte ocaziuni nu se ofer preste zi inimii dornice de sfințirea sa și de mântuirea altora să se ridice la Dumnezeu! Năcazurile celea mai intime, puterea și încăpăținarea ispitelor, sărăcia virtuților, întrelăsarea și nesuccesul lucrurilor, vătămările și neglijințele cele dese, în sfârșit frica de judecata lui Dumnezeu, toate acestea ne îndeamnă să plângem înaintea lui Dumnezeu, și pe lângă ajutorul cerut, să ne îmbogățim ușor în merite înaintea lui. Și nu trebuie să plângem numai pentru noi. În mocirla fărădelegilor, ce se revarsă pretutindenea, trebuie să cerem și să cerșim mila lui Dumnezeu, trebuie să stăm de Domnul Hristos, care în minunatul Sacrament al Euharistiei împarte din belșug toate darurile, și să zicem: Aibi milă Doamne, aibi milă de poporul tău!

E un lucru de căpetenie în respectul acesta, să folosim zilnic o anumită vreme pentru meditarea lucrurilor vecinice. Nici un preot nu poate iasă lucrul acesta decât din o mare negrijă și cu mare pagubă sufletească. Sfântul abate Bernard scriind al

mai mulți săvârșesc, chiar mai mult decât legea îi obligă. — Școalele noastre, cari mai înainte să judecau de instituțiuni culturale, deodată să preschimbă în aziluri de chinuri și suferințe. — Ele, cari mai înainte lucrau pentru deșteptarea și luminarea țaranului nostru, sunt acum mijlocul de a-l ține în întunec și ghiață vecinică. Și fiindcă și menirea lor e trasă la îndoială, și cei mai înfocați apărători ai lor bat în retragere.

Și unde zace vina?

Suntem noi? Ori este auctoritatea, care n'a dat nici o îndrumare în sensul cum este de a se aplica legea? Tot ce a venit este circulariul 5636 și 5708 din 1907 publicat în Nr. 15 din 15 Oct. al revistei noastre — „F. Ș.” — unde în unul să resumează legea, iar în celalalt să spună, că protocolul de materie propusă să se umplă paralel ungrește și românește. Sosind însă prea târziu nime nu l-a mai băgat în seamă, așa că astăzi toată forma tehnică e după calapodul școalelor de stat. Deși în textul legii nu să amintește, s'au împărțit totuși *himnurile*, fără de a să face vre-o reprobare. Și astăzi la toate școalele noastre încep a să auzi acordurile lui: „*Isten áld meg a magyar*“

Un adevărat abuz să face apoi cu înscrierea copiilor. Protocele de primire și clasificări gem de escesele de maghiarizări. Mulți își țin de mare merit patriotic, a nu mai scrie numele de familie așa cum trebuie fără după cum sună mai

bine urechilor și ortografiei ungrești. Numele de botez nu le mai găsim traduse cu cele corăspunzătoare, fără le vedem înlocuite cu *Avanyos, Gyözö, Virág*, cari nici nu știu, dacă există în conspectul numelor din matriculele de stat.

Tot asemenea nu să știe cât să ne estindem în propunerea limbei magiare. Ce deosebire să se facă în școalele, cari au ajutor și cari nu au? Ce să se facă la școalele cu doi, trei învățatori dintre cari unul are ajutor de stat, iar ceialalți nu? Cum vine, că ajutorul e legat de numele învățătorului, iar progresul limbei magiare de al școalei?!

Iată, dar tot atâtea greutăți cu cari trebuie să ne luptăm acum la început! Iată tot atâtea întrebări, cari ne țin mintea în loc! Iată pentru ce nu știm de ce să ne prindem!

Starea noastră e sub toată critica. Nime nu-și mai bate capul să ne controleze, așa că mulți învățatori liberi pot spune și dispune elevilor săi ca să nu mai salute cu bună ziua fără: „*jó napot*.” Mulți îndrăznesc ai face să nu se mai agrăiască după numele și conumele românești, fără după cel scris de el prin prin protocele. Fiecare lucră după cum îl taie capul. O normă, o înviațiune nu să capătă. Legea să esplică și aplică după plac. Cei mai mulți stăm pe gânduri. Nu știm ce să facem și încătrău să dăm. Negura ce ne-a coperit în loc să se împrăstie să îngroașe tot mai tare. În loc să o alunge soarele o cuprinde întunerecul. Ne întrebăm și

ispitim unii pe alții fără ca barămi unul să poată întrezări calea spre liman. Unii fac rău, alții nimic, fiindcă cu toții șovăim, pentru că tot noi să fim responsabili. Suntem asemenea resturilor din o corabie înecată de mare pe cari vânturile le poartă încătrău le place.

Aceasta este situația noastră acum în preajma anului. Fiecare ne-am apucat mașinal de muncă, fără să știm ce vrem, și unde vrem să ajungem. Nu știm mijloacele, nu cunoaștem metodele după cari ne-am mai ușură slujba. Timpul tace și controlul de stat se va începe, și noi suntem lăsați capriciului unor oameni fără rost și fără principii pedagogice, neputându-le arăta *nici baremi manuale corăspunzătoare* decum spor. Am început munca grea pentru noi și torturătoare pentru elevi, fără să putem presupune și prevedea rezultatul. Cât pentru recompensă nici numai grăim.

Acestea le-am avut pe inimă și am vrut să le comunic obștei. Scopul mi-a fost, că dacă între noi mai sunt naivi, asemenea orbului dela Peumenmaur — să steie pe un moment și să judece singuri situația în care să afla. Și toți la olaltă să studiem împrejurările actuale, și să luăm aceleași măsuri pentru îngrădirea și întărirea fortărețelor noastre. Numai luptându-ne cu aceleași mijloace ne vom putea apăra reciproc.

Dacă careva ar mai avea ceva de adaus la situațiunea noastră — poftască. Noi cu drag îl așteptăm.

Pontificele roman Eugeniu III. elevul său de odinioară, îl făcea atent din inimă și cu stăruință, ca să nu-și uite nici într-o zi de meditare lucrurilor dumnezești, și să nu admită de escuză grișile celea multe și mari, cari i-le impune apostolatul suprem. Lucrul acesta zicea că-l cere cu dreptul, înșirând cu multă înțelepciune foloasele meditațiunii: „Considerațiunea curăță isvorul său, adecă mintea, de unde iese. Apoi stăpânește afectele, îndreaptă faptele, corege escesele, întocmește moravurile, face viața cinstită și o pune în bunăranduială, în sfârșit dă atât cunoștința lucrurilor dumnezești cât și a celor omenești. Aceasta desparte lucrurile confuze, împreună celea despărțite, adună cele împrăstiate, cercetează celea secrete, caută celea adevărate, examinează celea verosimile, scrutează celea născocite și văpsite. Aceasta rânduește mai înainte celea de făcut, socotește celea făcute, ca să nu fie în minte nimic incorect ori ce are lipsă de îndreptare. Aceasta în fericire presimte năcazurile, în năcazuri acestea, că și când nu le-ar simți, având în cazul prim tărie, în al doilea înțelepciune“ (C. I. despre consid. c. 7.). Suma acestor foloase, ce le aduce meditațiunea ne învață și ne avertizează, cât e de folositoare în toată privința, ba chiar necesară.

Deși feliuritele slujbe ale preotului sunt mărețe și pline de venerațiune, totuși se întâmplă, că cei ce le fac acestea mai adese ori, nu le prețuesc cum se cade. Astfel ră-

cindu-se inima, ușor face pașul la trândăvie, și de aici la disgust față de lucrurile celea mai sfinte. Se întâmplă, de preotul are să trăiască ca și în mijlocul unui neam slab, ca adeseori împlinindu-și slujba de păstor să se teamă, că e impresurat de aleșuirile șerpelui infernal. Oare ce e cauza, de pulverea lumească umple și inimile celea religioase? De aici se vede, cât e de lipsă să se întoarcă preotul în fiecare zi la considerarea lucrurilor vecinice, și luând putere să-și întărească mintea și voința contra ademenirilor — Afară de aceea e și cu cale, ca preotul să se ridice și să tindă spre lucrurile cerești cu ceva ușurință, doar el trebuie să le înțeleagă, să vorbească despre ele și să le recomănde, el trebuie să-și întocmească toată viața peste lucrurile omenești, ca tot ce face în slujba sa, să facă după Dumnezeu, mânat și condus de credință. Lucrul acesta, însușirea aceasta a inimii, unirea aceasta naturală cu Dumnezeu nu o poate produce și apăra nimic așa bine ca ajutorul meditațiunii zilnice, aceasta o înțelege ori ce om cu minte, nu e nevoie să mai lungim vorba. Adevărul — ce e drept tristă — a lucrurilor spuse se poate scoate din viața acelor preoți, cari nu prețuesc cât trebuie meditațiunea, ori plane o urăsc. Să-i vezi pe oamenii, în cari a lăngat simțul lui Hristos, acest dar însemnat, cum sunt legați de pământ, urmăresc celea deșerte flecăresc lucruri de nimic, împlinesc comod lucrurile sfinte, cu răceală, ba

poate cu nevrednicie. Mai înainte când erau unși de darul hirotonirii își pregăteau cu dăgînță inima la rugăciune, ca să nu fie asemenea celor, ce ispitesc pe Dumnezeu, cercau timpul și locul potrivit pentru rugăciune departe de sgomot, se nizuiau să înțeleagă sensul lucrurilor dumnezești, laudau, suspinau, tresăreau de bucurie și-și vărsau tot sufletul cu psalmistul. Dar cum s'au schimbat acum! . . . Abia mai găsești în ei ceva din evlavia cea harnică, carea o arătau odinioară față de sfintele taine. Ce plăcute le erau lor odinioară sfintele locașuri, le tresăria inima de bucurie să fie împrejurul mesei Domnului, și să invite la ea și pe alți oameni pii. Ce curățenie aveau în altar, ce rugăciuni dornice făceau! Cu câtă reverință erau la sfânta slujbă, făcând cu podoabă ceremoniile celea sublime cum se cade, cum se revărsă din inima lor mulțumita, și se revărsă peste popor mirosul cu bună mireasmă alui Hristos. . . . „Aduceți-vă aminte,” rugămu-vă iubiți fii, „aduceți-vă aminte de zilele celea vechi,” (Evrei 10, 32.), când se încălzia inima voastră nutrită de meditațiune.

Între aceștia, cărora le vine greu ori negleg meditațiunea, sunt mai mulți, cari nu ascund lipsa aceasta, dar se escuză, că ei sunt cu totul ocupați de împlinirea slujbei pentru folosul altora. Dar se înșală amar. Neîndedăți să vorbească cu Dumnezeu, când vorbesc despre el oamenilor, ori le dau sfaturi despre viața creștinească, sunt cu

Scurt istoric al școlii noastre din Beclean.

«Quam difficile fuit Romam condere...»

Venerabilă Redacțiune!

În 18 Octombrie a. c. st. n. senatul bisericesc școlastic și poporul românesc gr-cat. din Beclean a avut aceea zi de mângâiere și de moment istoric a cărei raze de glorie să reflectă în lacrimile de bucurie ale acestui popor mult încercat, ca razele soarelui în picuri de rouă de pe petalele florilor în o frumoasă dimineață de Maiu. Le-au ajutat adecă bunul Dumnezeu și bărbații de inimă să deie întrebunțării de toate zilele un edificiu școlar, care poate servi de podoabă ori cărui oraș din părțile noastre ardelenesti. Din acest incident — mai înainte de-a descrie actul sfințirii, află de lipsă, cu permisiunea Venerabilei Redacții, a da pe scurt aci istoricul acestei școlii din acest loc central întru cât mă vor ajuta slabele mele puteri și informațiunile primite dela vrednicul învățator în viață penzionat Simion Moldovan, dela părinții mei Ilie și Floarea și dela alți fruntași băstinași din Beclean.

I.

Este lucru cunoscut, că masa poporului românesc până la anul redemptării 1848 a fost iobagă alături cu masa poporului agronom maghiar. După acest an și după jertfe de sânge și vieți omenești, a căpătat și poporul nostru libertatea și cu dânsa voia de-ași ridica școlile. Poporul nostru din Beclean după iobăgie — lipsit de puteri materiale, fără cari nu poți face nimic, nu și-a putut îndată ridica edificiu stabil școlar, de aceea s'a folosit de așa numită școală ambulantă. Adecă astăzi aveă școală în casa

lui badea Petru, mâne în casa lui badea Pavel, după cum să îndură poporul — doritor de carte să primească pruncii școlari în casele lor și după cum să află câte un bărbat de inimă știutor de carte, care să învețe pruncii cu jertfirea lui pentru câteva cupe de grăunțe dela fum, căci atunci nu există legea aponiană, sau după cum îi zic unii legea apunerii de școlii românești.

Așa și în Beclean, prima școală a fost într-o casă acoperită cu paie, în ulița principală în casa lui Petrea Morariu alui Niculae: din partea muierească unchiu bătrân a harnicului învățator de astăzi din Beclean Ioan Cărc și a preotului Boteanu din Nușfalăul Becleanului. Primul învățator a fost jertfitorul de sine, moralistul de Blaj Ioan Deac — din Beclean, român sufocat la mancă, mai pe urmă preot în Iisui și bun administrator protopopesc la finea vieții al tractului Ciceu—Cristurului. Din casa unchiului Petrea, a cărui nepot astăzi Alesandru Morariu are castel profesc, școala s'a mutat în casa Goleștilor, stocători de oleiu, unde astăzi să află castelul lui Flóth, mare proprietar în Beclean, care astăzi edifică biserica catolică în curtea lui. — Aci fie-ne permis, a aduce aminte Măriei Sale domnului Flóth, că — tăcând de altele — Doamne frumos și de ani am primit noi în biserica noastră pe frații romano-catolici din Beclean, să-și facă sf. liturgie, atunci, când dânsii n'aveau biserica: și rece să arată acum Măria Sa față de noi. Ne-am rugă frumos să știm cauza. — Dela Golești s'a ținut școală în două case succesive a Contelui Bethlen Pál, unde astăzi e casarma finanților și apoi unde-i acum galantul locaș a escelentului medic cercnal Dr. Iulian Chitul alias Cato. —

În aceste școlii ambulante după Becleanescul Deac — cu o mică excepțiune —

învățătorii ni i-a dat fostul district al Năsăudului pe următorii: *Iacob Maxim*, căprar din Mocod; *Spiridon Salvan*, fost și notar comunal. Acesta a fost atât de măiestru în ale dascăliei, încât la dânsul umbliă și copii de ungar și de jidov. — *Teodor Biția* din Zagra, acompaniat de *Ioan Precup* din Becleanu. — Becleanul altcum tot mereu a avut protopopi harnici și zeloși. Așa pe vremea școlii ambulante a fost protopop și director școlar venerabilul *Vasile Silași*, tata regretatului de pie memorie a enciclopedistului Dr. *Gregoriu Silași*, fost profesor la facultatea teologică din Viena, mai apoi la catedra de limba română la Universitatea din Cluj, unde apăta a suferit pentru curățenia inimii sale, încât a trebuit să se retragă la un loc mai pacinic în Năsăud. Aci a trecut apoi lin la cele vecinice, plâns de toți și mai ales de junime, a cărei suflet eră. —

Cu protopopul Silași să sfârșește viața școlii ambulante.

(Va urmă).

REVISTE.

Budapesta. Nu se știe cu siguranță dacă e aprobată prealabil legea votului plural ori nu. — Ziarele să întrec în a se desminti unele pe altele. — *Andrássy* e strâns rău la caz, că Monarhul va respinge legea prezentată. În urma acesteia lui *Andrássy* nu-i rămâne alta decât să se coboare de pe scaunul ministerial și să lase pe altul în locul lui. — Dacă *Maiestatea Sa* va aprobă proiectul de lege atunci nouă cu deosebire ni-se face cea mai mare nedreptate.

totul lipsiți de inspirațiunea lui Dumnezeu, încât vorba evanghelică se pare în ei aproape moartă. Graiul lor, ori cum ar străluci prin înțelepciune și oratorie, nu e glasul păstorului bun, pe care să-l audă cu folos oile, pentru că face larmă și curge în deșert, și uneori cu pildele lui aduce multă pagubă, vezi bine nu spre cinstea religiei nici pentru îndreptarea moravurilor. Asemenea se întâmplă și în celelalte părți ale activității lui, ori n-au nici un rezultat bun statornic, ori numai pre un timp scurt, căci lipsește ploaia cerească, carea ș scoboară din cer rugăciunea celui ce se umilește (Sirah. 35, 21.) Și aici nu putem să nu ne exprimăm cu asprime durerea pentru aceia, cari răpiți de noutățile aducătoare de ciumă, nu se rușinează să aibă păreri contrare, și să socotească că osteneala pusă în rugăciune și meditațiune e numai vreme pierdută. Ce orbie tristă! O de s'ar socoti bine, și ar cunoaște odată, unde îi va duce neglegerea și desprețuirea rugăciunii. Din ele isvorăsc îngâmfarea și încăpăținarea, — din cari s-au dezvoltat prea mari lucruri, cari nici prin minte nu-i trece inimii Noastre părintești să le pomenească, dar cari vrea să le taie de bună samă. Dumnezeu să ne împlinească dorințele, el văzându-i cum rătăcesc să verse în ei din belșug spritul grației și al rugăciunilor, ca aceștia să-și plângă greșala, să se întoarcă spre bucuria tuturor la căile pe cari au făcut rău că le-au părăsit, și de aici încolo să

umblă pe căi mai sigure. Să Ne fie Nouă martor Dzeu, cum vrem să-i vedem odată adunați pe toți la sinul lui Isus Hristos. (Filip 1, 8. ?)

Să se prindă de voi toți cât de bine, iubiți Fii, ezortăția Voastră, carea e dela Domnul Hristos: „Păziți-vă, priveghiiați și vă rugați.“ (Marc. 13, 33.) Fiecare să se silească mai ales în meditațiunea pie, să-și dea toată silința în direcția aceasta, rugându-se adeseori: „Doamne învață-ne să ne rugăm“ (Luc. 11, 1:). Când e vorba de meditațiune, nu trebuie să nesocotim următoarea împrejurare: din meditațiune câștigă omul mult sfat și putere, cari îi sunt de mare folos în împlinirea slujbei sale celei foarte grele de a păstori bine sufletele. În legătură cu aceasta e de a se pomeni vorba sfântului Carol Boromeu: „Înțelegeți fraților, nimic nu e așa de lipsă preoților ca meditațiunea, atât înainte de lucrare, cât și în decursul ei și după isprăvirea ei; profetul zice: cântă-voiu și voi înțelege“ (ps. 100. 2.) Dacă administrezți sacramentele, gândește ce faci frate; dacă slujești liturgia, gândește ce jertfești; de te rogi, gândește-te cu cine vorbești și despre ce; dacă cârmuiești sufletele, gândește-te prin ce sânge sunt acele spălate.“ (Din vorbirile către cler). De aceea cu drept cuvânt ne face biserica să repetim adeseori ideile lui David: „Fericit bărbatul, carele meditează în legea Domnului; voința lui rămâne ziua și noaptea; și toate câte va face, vor reuși

(spori).“ — La aceasta e de a se mai adauge un indemn mai nobil de cât toate: Dacă preotul se numește și prin împărtășirea puterii și este un alt Hristos, oare nu trebuie să fie el atare și să dovedească și prin fapte?... Deci zelul nostru cel mai mare să ne fie, să medităm despre viața lui Isus Hristos“ (Despre imitarea lui Hristos I. 1.)

(Va urmă).

Paremiile lui Solomon.

Fiule, păzește ale mele cuvinte și poruncile mele ascunde lângă tine.

Fiule, cinstește pe Domnul și te vei întări, și afară de el nu te teme de altul.

Păzește ale mele porunci și vei trăi, și ale mele cuvinte ca luminile ochilor, pune-le pe ele prejmur degetelor tale și le scrie peste lățimea inimii tale.

Zi-i înțelepciunii soră a ta să fie, și mintea cunoscută și-o câștigă ție.

Pentruca să te păzească de muerea străină și rea, care te răpune cu cuvinte cele ce-s spre dor.

Și grăind întru întunec de seara, când liniște de noaptea va fi și neguroasă.

Fiule, păzește legile tătâne-tău și nu lăpădă obiceiile mâne-ta.

Andrássy a spus limpede, că legea lui e făcută anume contra noastră, cari am fi prea răi patrioți.

Balcanul. Focul ce pareă că va sbucni în Balcani e pe cale de a se retrage sub spusă. Turcia sară-cită în urma risipei destrăbălate de bani ale regimului vechiu, stă și așteaptă hotărârile ce să vor lua în noul congres al puterilor, ce posibil, că să va țineă. Turciei nu-i trebuie recompensa teritorială ci îi trebuie bani; pe cari dacă i-ar avea s'ar ști răfui cu puterile, cari cearcă să o sfășie.

Austro-Ungaria și Bulgaria cearcă să se înțeleagă nemijlocit cu Turcia și în cazul că vor reuși să se împace, războiul e absolut eschis. Strigătele Sârbiei și Muntenegrului, de-o camdată, nu au resunet. Ținuta Turciei e determinată mult dela inspirațiunile cele primește dela London și Petersburg. Anglia nu poate vedea cu ochi buni întărirea triplei alianțe, iar Petersburgul nu poate suferi divisarea slavismului. Bulgaria, Sârbia, Muntenegrul, Bosnia, Herțegovina, Croația, Slavonia trebuie să fie sub curentul aceleiași nasture electric, care residează în capitala Rusiei.

CORESPONDINTE.

Misiuni populare în Musca.

E deja al treilea an, decând misiunile populare, atât de salutari pentru fericirea creștinilor, s'au introdus în tractul protopesc al Roșiei de munte și se țin în fiecare an, cu un zel apostolesc de cătră preoțimea acestui tract.

Deși comunicația e grea mai ales în aceasta comună, totuși aproape întreagă preoțimea tractuală Sâmbătă în 3 Octomvrie seara se află în aceasta comună pentru începerea acestor zile sfinte pe cari poporul din Musca, după cum înșiși mărturiseau, le așteptau, ca ziua de Paști. Interesul și putem zice chiar dragostea poporului față de acestea misiuni sau manifestat dela începutul lor până în urmă, fiind în totdeauna biserica ticsită de credincioși pe fețele cărora observai efectul celor ce le vorbiau despre omul acesta și chemarea lui în aceasta vale a plângerii.

La oarele 3 d. a. e primirea preoțimei, care vine în numele Domnului să samene sămânța, ce să aducă roadă bogată și multă. Să cântă „Împărate ceresc“ după care să începe Înseratul servind părintele din Roșia Izidor Butnariu. Terminându-se înseratul părintele din Bistra Romul Marcu, predică despre mântuirea sufletului arătând chemarea înaltă a omului la viața supranaturală și astfel necesitatea de a ne pregăti pentru ea. După care predică urmează mărturisirea preoților.

Duminecă dimineața la 7 oare să începe Mănecatul la finea căruia sosește și procesiunea din Bistra în frunte cu corul întreg. Biserica e plină, acasă pe la căminele creștinilor n'au rămas numai copiii, tot

satul e în biserică; acum părintele Izidor Butnariu predică despre sf. Pocăință insistând mai ales asupra părerii de rău și a propusului de îndreptare, străbătând cu argumentele sale în inima creștinilor pe cari îi vedeai plângând sub greutatea cumplită a păcatelor.

Să încep mărturisirile — poporul lasă mai întâiu pe străini, ca ei să se poată și cuminecă încă în ziua aceea, și numai după aceea aleargă ei la cei cinci preoți ce spovedesc în școală și biserică. Și vin rând pe rând moșnegi bătrâni, bărbați, femei, ficiori și fecioare să se întoarcă dela calea fărădelegilor la Dumnezeu.

Mărturisirile nu sunt ispravite, dar timpul e înaintat și trebuie să se înceapă sf. Liturgie, la care pontifică părintele din Bistra, Alexandru Papiu, servind cu el preoții Izidor Butnar și Nicolau C. Ponoreanul iară ca diacon părintele din Șohodol Avram Napău.

Răspunsurile le dă corul din Bistra de altcum cel mai organizat și bine condus cor din părțile acestea.

La sfârșitul sf. Liturgii predică părintele din Câmpeni Petru Simu „Despre încrederea în Dumnezeu combatând energic relele ce urmează tocmai în lipsa acestei încredere pe cum farmecile, descântecile etc.“ arătând de altă parte încrederea adevărată în Dumnezeu și folosul mare al acesteia.

După terminarea acestei predici poporul cei aproape 300 spovediți să cuminecă.

După amiază la oarele 3 e înseratul după care părintele Alexandru Papiu din Bistra în o predică cu argumente zdrobitoare combate patima beției, ca una, care nimicește sufletul, cinstea, averea noastră întrebând cu drept cuvânt: „cu cât este mai bun cânele sau măgarul decât omul bețiv.“ (Ioan Gură de Aur. Omil 71. ad. pop).

După predică urmează Paraclis, iară după terminarea lui să încep mărturisirile din nou. Poporul petrece în frunte cu preotul local procesiunea, ce să întoarcă înapoi la Bistra în mijlocul cântărilor sfinte.

Luni dimineața să mărturisească creștinii mai departe vin și de aceia, cari în ziua precedentă sau fost mărturisit, vin și copii de școală, ca nimenea să nu rămână neîmpăcat cu Dumnezeu în acestea zile sfinte.

Să începe liturgia și la fine părintele din Bucium-șasa Ioan Agârbicean, cu glasul său blând și părintesc, îndeamnă poporul la jertfa creștinească la jertfa pentru biserică și pentru tot ce au mai scump în sufletul lor. Laudă, și cu toată dreptatea, biserica aceasta atât de împodobită, atât de curată încât le face cinste preotului lor harnic și poporului.

După predică urmează cuminecarea creștinilor, acum iară se cuminecă, ca la vre-o 300 de înși.

După amiază la oarele 2 să face sf. maslu la cererea celor 12—13 greu bolnavi, la care serviciu asista și popor; iară apoi să începe Înseratul la finea căruia preotul Laurențiu Nicoară din Roșia de munte predică despre „comuniunea sfinților“ arătând datorințele fraților unuia față de celalalt; față de cei ce să chinuiesc în Purgator — și față de cei ce sunt în ceriu; poporul în frunte cu preoțimea iese afară la morminte ridicând pentru cei adormiți în domnul un Părăstas. Și apoi părintele Ungurean, preotul local în cuvinte indușoitoare mulțumește preoților pentru osteneala, ce au avut-o cu acestea

misiuni atât de folositoare, îndeamnă poporul să păstreze cu scumpătate celea auzite să le pune în pracsă; ca să nu sună cumva și poporului acestuia cuvintele lui Isus Hristos dela Mateiu: „Și ori cine nu va primi pe voi, nici va ascultă cuvintele voastre eșind din casă, sau din cetatea aceea, scuturați praful de pe picioarele voastre. Amin! grăiesc vouă, că mai ușor va fi pământului Sodomului și Gomorului în ziua judecării, de cât cetății aceea.“

Cu acestea misiunile populare sau terminate; să despart toți la vetrele lor, poporul mângăiat în puteri. Învățătură nouă pentru lupta grea din aceasta viață, iară preoțimea cu sufletul liniștit, că au muncit și în acestea zile pentru poporul cel atât de încărcat cu tot felul de păcate.

Un credincios.

Publicare de concurs.

Comitetul societății meseriașilor din Blaj, publică concurs la zece ajutoare de câte 20 coroane pentru ucenici meseriași din Blaj. Cu termenul de 15 Noemvrie st. n.

Cei ce voiesc să fie împărtașiți vor avea să dovedească:

1. Că învață măiestria la măiestrii sau neguțători, membrii ai societății.
2. Că cercetează școala gr.-cat. de ucenici din Blaj.
3. Că au purtare cinstită.

Din ședința societății meseriașilor din Blaj, ținută la 15 Octomvrie 1908.

Gavril Precup,
prezident.

Augustin Gruția,
secretar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Prin Preaveneratul Cercular consistorial de datul 30 Octomvrie 1906 Nr. 6603 — 1906 s'a cercat Onorata preoțime să cetească acel Cercular în 2—3 Dumineci în biserică și se inițieze colecte în fiecare parohie în favorul noii biserici gr.-cat. din Vaida Sântioana. Lucrul purces dela locul competent au și ajuns la rezultat bun deoarece colecta a succes, adunându-se frumoasa sumă de 823 cor. 27 fil. Biserica pentru carea s'a colectat aceasta sumă e deja coperită și aproape tincuită și în curând va fi cu totul gata spre bucuria și mângâierea poporului credincios gr.-cat. din Vaida Sântioana și spre cinstea celor ce au contribuit la ridicarea ei. Subscrisul în numele poporului și pe aceasta cale îmi exprim mulțumitele cele mai sincere față de Preaveneratul Conzistor Mitropolitan pentru îngrijirea părintească ce o are față de poporul gr.-cat. din Vaida Sântioana, mai departe mulțumesc Preaonorăților Domni protopopi și Onoraților frați preoți, cari prin zelul și prudența lor au făcut ca colecta pentru noua noastră biserică să succeadă atât de bine, iar marimoșilor donatori doresc ca Părintele ceresc să le răsplătească din darurile sale cele bogate. Vaida Sântioana, la 11 Septemvrie 1908. *Demetriu Farcaș*, preot gr.-cat.

— Buna noastră credincioasă, Onorabila Doamnă *Cornelia Vulcan* din Liget a dăruit pe sama bisericii noastre o sf. evanghelie în preț de 25 cor.; pentru care faptă creștinească, Dumnezeu să-i răsplătească; iar eu în numele credincioșilor mei, îi aduc și pe aceasta cale sinceră și deosebită mulțumită, Liget, la 20/10 1908. *Romulus R. Stoica*, preot gr.-cat.

— Pentru nou edificândă biserică gr-cat. din Cucerdea română au mai contribuit: oficiul parohial din Nogird 22 cor. Preaon. Doamnă *Samfra Socol* din Sălcud 50 cor. și On. *Ioan Mărginean*, colecta dela credincioșii din Tapu, 13 cor. Esprimăm cele mai sincere mulțumite mariimoșilor donatori. Cucerdea română la 21 Oct. 1908. *George Nicoară*, adm. par. *Sas Petru*, curator prim.

Din Arhidieceză. *Alexandru Papiu*, vice-protopop onorar și admin. în Bistra numit de paroh și vice-protopop al Ernultului. *Vasile Șuteu* paroh în Tușin e numit paroh în Gilău. *Alexandru Barbulescu* paroh în Băla e numit paroh în Ațintiș. *Mihail Șerban*, cand. de profesor e numit profesor suplent la școala civilă de fete în Blaj. *Ștefan Hulmágyi*, adm. în Bărcut e numit paroh în Comana inferioară.

Distincțiuni. Din prilejul reîntoarcerii cu bine Escelenția Sa, pe Vice-protopopii: *Elie Câmpean* al Giurgeului, *Laurențiu Păscu* al D-Sânmărtinului și *Iosif Lita* al Biei i-a promovat de protopopi actuali; iar pe Administratorii protopopești: *Gavril Pop* al Arieșului și *Simion Moldovan* al Cichindeatului de vice-protopopi al aceluiași districte. — Se vede, că pentru cei din centru aceste distincțiuni prea înalte s'au rezervat pe alte timpuri.

Hymen. *Emil E. Petran*, cleric abs. și *Valeria Popp*, vă invită la serbarea cununiei lor, ce se va celebra în 8 Noemvrie st. n. 1908, în biserică gr-cat. din Berind.

— *Valeriu Opreșiu*, abs. de teologie și *Elisabeta Boieriu*, vă invită la celebrarea religioasă a cununiei lor, ce să va săvârși Duminecă, în 8 Noemvrie st. n. a. în Biserica gr-cat. din Riușor.

— *Traian Mihaiu*, teol. abs. și *Elena Handrea*, invită la serbarea cununiei lor, care se va celebra în 1 Noemvrie n. în Biserica gr-cat. din Mănărade.

Convocare. În vederea situațiunii politice, care s'a creat poporului nostru românesc în timpul din urmă, subsemnații ne vedem îndemnați a convoca din nou, pe toți fruntașii, cărturarii și întreg poporul nostru din Țara Oltului la *Adunările de protestare*, care se vor țineă *Duminecă, în 1 Noemvrie st. n. a. c.* la oarele 12 din zi, în comunele fruntașe: *Viștea-inferioară, Veneția-inferioară, și Șinca-veche.* La adunările acestea se va protesta cu energie contra proiectului de lege electoral, și se va pretinde, ca fiecare cetățan, trecut de 20 ani, să aibă drept de vot, care să-l exercite în mod secret și fără restrângeri. În scopul acesta vor veni și vor vorbi poporului și unii din deputații noștri naționaliști și anume: la *Viștea-inferioară* Dl deputat *Dr. Iuliu Maniu*, la *Veneția-inferioară* Dl deputat *Cor. Brediceanu*, la *Șinca-veche* Dl deputat *Dr. I. Suciu*. Avem nădejdea, că poporul nostru oltean va alerga cu mic cu mare la aceste adunări, spre a asculta cuvântul fruntașilor și a cere respectarea drepturilor sale. (Urmează subscrierile.)

— Locuitorii români ai comitatului Târnavei mici, convoacă Adunare populară Duminecă în 1 Noemvrie 1908. în comunele, *Cetate de baltă, Șomfalău, și Bozias*, având următorul program: 1. Constituirea biroului și deschiderea adunării. 2. Situația politică generală și votul universal. 3. Proiect de rezoluțiune. 4. Inchiderea adunării.

— Conform hotărârei aduse în ședința dela 29 Sept. n. c. a comitetului Despărțământului Cluj al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” avem onoare a convoca pe ziua de 8 Nov. n. 1908 *adunarea cercuală extraordinară* a despărțământului nostru în comuna *Berind*, cu următorul program: 1. La 9 oare dimineața participare la sf. liturgie, la sfârșitul căreia se va servi părăstas pentru sufletul baronului *Vasiliu Ladislau Pop*. — 2. La 11 oare a. m. așezarea petrii comemorative la casa nașterii baronului *Vasiliu Ladislau Pop*. — 3. La 2 oare d. a. adunarea în școala română gr-cat. cu următoarea ordine de zi: a) Deschiderea adunării. b) Raportul comi-

tetului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală, ținută la 7 Iulie n. a. c. în *Jucul-de-jos*. c) Raportul cassarului. d) Alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru cenzurarea și revizuirea rapoartelor de sub lit. b și c, și înscrierea membrilor noi, și alegerea verificatorilor procesului verbal. e) Conferință populară. f) Raportul comisiunilor de sub lit. d. g) Eventuale propuneri. h) Închiderea adunării. 4. La 5 oare seara prelegere populară cu skiopiconul. Cluj, la 20 Octomvrie n. 1908. *Eugen Pop Păcurariu*, director. *Dr. Valentin Porușin*, secretar.

— Despărțământul Făgăraș, aparținător Reuniunii inv. din Arhidieceza gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. în conformitate cu § 21 din statute își va țineă adunarea de toamnă *Duminecă la 8 Noemvrie st. n. a. c. în comuna Ludiușor*, la care avem onoare a invita P. T. membrii fondatori și ordinari pe cum și pe toți binevoitorii școalei. Oct. Popp, prezident. *Ioan Cocișiu*, notar.

Mulțumită publică: Tuturor amicilor, binevoitorilor și cunoșcitorilor mei cari din ocaziunea repausării și înmormântării iubitei și neuitatei mele soții, parte au venit spre ai da repausatei sărutarea cea de pe urmă, parte și au exprimat condolița față de mine, în aceste zile de grea încercare, — le exprim și pe aceasta cale, adâncă mea mulțumită. *Marcu D. Păscuțiu*, protopop gr-cat. român în Șiria. —

Mulțumită. Subscriși rugăm pe toți stimatei domni și stimatele familii, cari din incidentul trecerei din această viață a prea iubitei noastre tice *Maria*, au binvoit a ne adresa sincere condolențe, să primească profunda noastră mulțumită. *M.-Ludoș*, în 19 Octomvrie 1908. *Nicolau Solomon*, protopop și soția *Eleonora n. Vlassa*.

Rectificare. La petrecerea aranjată în Bstmielăus — P. O. Dn *Iosif Lita* protopop în Iclod a suprasolvit 10 cor. și nu 2 cor. cum s'a pus din greșală în darea de samă publicată în Nr. 42. —

„**Călimdarul Poporului**” pe 1909, a apărut cu un cuprins literar bogat. Acesta este anul al XXIV al acestui Călimdar popular. El cuprinde, afară de partea calendaristică, novele (*Trei pomi de Crăciun*, *Gane: Petru Rareș*), povești (*Vultur împărat*, de *Maria Cunțan*, *Impăratul peștilor*) poezii alese, două colinde, glume (și ilustrate) sfaturii economice etc. apoi *Răvașul*, istoricul anului din urmă. Sunt date toate târgurile din Ardeal și Bănat, fără eroare. Călimdarul e împodobit cu mai multe portrete: *Nic. Popea*, *Porumbescu*, *Dr. Miron E. Cristea*, *Dr. I. Stroia*, apoi portretul *M. Sale*, a regelui Portugaliei, balonul lui *Zeppelin* etc. Prețul este 40 fil., pe postă 45 fil. Să poate procura dela librăria „*Foaiei Poporului*.” Sibiu.

Necrolog. † *Maria Păscuțiu* n. *Barna* soția protopopului gr-cat. român din Șiria, după un morb îndelungat și greu, suferit cu adevărată paciință creștinească, provăzută de repetite ori cu sf. Taine, la 16 Oct. a. c. în etate de 50 ani, și-a dat Creatorului nobilul său suflet, lăsând în durere adâncă pe jelnicul ei soț, pe iubiiții săi fii: *Traian*, *Lucreția*, *Mircea*, *Silviu*, *Aurel* și *Sever*, și pe toți cunoșcitorii săi. La înmormântare a fost multă inteligință din Arad și jur arătându-și prin aceasta dragostea și stima, ce a avut-o cu toții față de această venerabilă Doamnă! Biserica spațioasă din Șiria eră plină de poporul adunat, care venise a-i da cea din urmă cinste, vrednicei și de toți stimatei *Matrone*. La finea prohodului urcă amvonul părintele din *Buteni*: On. *Ioan Turdean*, și în fața coștiugului ține o cuvântare frumoasă, arătând, că adormita în Domnul a fost o soție credincioasă, mamă bună și religioasă, carea și-a crescut cei cinci prunci în frica și dragostea lui Dumnezeu. Drept ce, ca fericirea lor să fie deplină: această dragoste de biserică și neam, ce a implântat-o în inimile lor încă de micuți, iar azi li-o lasă drept moștenire, să o păstreze în totdeauna neștrămutată, ca pe cel mai sfânt ctenod și moștenire, ce poate să le lase ca o preoteasă română.

— † *Valeriu Angel*, preot gr-cat. în *Lechințioara*, a repausat după scurte și grele suferințe *Vineri* în 16 Octomvrie st. n. în anul al 53 al vieți, 30 al preoții și 23 al văduvii, împărțășit fiind cu sântele taine ale muribunzilor.

— † *Georgiu Sima*, preot gr-cat. în *Coșeu* după grele suferințe la 22 Octomvrie în etate de 62 ani a vieți, și al 37 al preoției, și-a dat sufletul său nobil în mâinile Creatorului, provăzută cu sf. taine ale muribunzilor.

Odihnească în pace!

30,000 Cor.

Garanță de curățenie.

In culină și în casă

să pot curăți și spăla toate cu

săpunul *HIRSCH alui SCHICHT*.

El este rezultatul unui studiu serios de ani de zile. Poșede o extraordinară putere de curățire — și nu conține nici un fel de element ce ar ataca obiectul ce să spală. Drept aceea să poate folosi ori și unde și chiar și acolo unde săpunul comun nu să poate folosi și unde trebuc o deosebită grijă. (21) 6-8

Un candidat de avocat român se caută. A se adresă la Redacția „Unirii”. (43) 3-3

AVIZ! *Un absolvent al școalei comerciale, care știe perfect limba germână, află aplicare îndată. — Informații dă Redacția.* 1-?

Slăbiciunea

provenită din morb să delătură ușor prin întrebuițarea *Emulsiunei SCOTT* întărind și însănătoșând pe cel slăbit.

Stomacul slab și gingășit

căruia nu-i priește uleiul de pește mistuie cu ușurință *Emulsiunea de SCOTT*. Afară de aceea *Emulsiunea* aceasta e cu mult mai nutritoare.

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fileri.

Se află în ori ce farmacie.

Când cumperi *Emulsiunea de SCOTT* să fi cu luarea aminte la marca scutitoare *Pescarul*.

(47) 2-22.

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

40

Capitulul XXXIV.

Botezul de foc.

Ca fulgerul străbătă strigătul: „Foc în oraș!” în palatul lui Pudens, unde Plautus așteptă în sara aceasta pe mamă-sa și pe Lydia. Scutite prin întunec, ele voiau să-l cerceteze și se serbeze o revedere veselă. În ziua următoare, după botezul neofitului, preotul Simion a mers la palatul Pomponiei, i-a comunicat vestea cea îmbucurătoare și apoi, însoțit de binecuvântările ei, s'a întors acasă.

La vestea despre focul cel îngrozitor, Plautus, carele eră plin de așteptare, rămase deprimat cu totul. Inse teama pentru mamă-sa și pentru Lydia îl readuse în ori, și el năvăli afară din casă, ca nebun, pentru a le căută și a le apăra. Eră însă greu, a pătrunde prin mulțimea, carea umplea stradele.

Bărbați și femei, cu hainele arzânde, alergau, urlând și vătându-se, spre fântânile cele mai apropiate sau spre râul Tibru, pentruca acolo se stângă flăcările, se-și răcorească trupurile părțite.

Cete de criminali beți, trimiși de Tigellinus, se vârau chiuind printre mulțime, ca și niște fiară scăpate din cușculile lor; lângă aceștia se alăturară o mulțime de pungași, cari eșiră la iveală din ascunzătorile lor și năvăliră, ca o potae de lupi flămânzi, asupra regiunilor arzânde. Aceste hiene urlătoare pătrundeau lacome în casele ce ardeau, ca și când ar fi voit se mântuiască, se apere; aieva însă furau și jefuiau fără rușine, chinuind pe copii, femei și moșnegi. Încărcați de pradă, grăbiau afară din palate și în mersul lor aruncau torțe aprinse pe casele cari până aci au rămas încă cruțate de foc.

Plautus ajunsese într-o stradă vină și nu eră în stare să se libereze; o frică înspăimântătoare îi strângea gâtul. El dete în jurul său cu pumnii dar nu ajută nimic; valul de oameni se rostogolea mugind înapoi pe colină în sus, fiindcă se vedeă amenințat prin așciile învăpăiate ale cercului, cari se deslăpeau una după alta de pe zidurile cele înalte și se rostogoleau părăind în adâncime.

Aproape nebun de frică, Plautus cercă se se întorcă înapoi, dar nu putu. Atunci el luă o hotărâre desperată. „Trebuie se trec preste capetele mulțimei ca se ajung la circ,” gândea el; „acolo drumul e liber. Poate că mă doboară vre-o grindă, dar poate că voi și putea pătrunde dincolo.”

Inse înainte de a putea aduce în îndeplinire hotărârea aceasta, mulțimea, apucată de groază, se împrăștiă. Dintr-o cușculie a cercului se eliberă un leu uriaș și alergă în sărituri sălbătice preste piață; focul îl orbiă, zgomotul îl spăria, și unde își punea piciorul, pășia pe ruine învăpăiate, fumegânde.

Scotând urlate înfiorătoare alergă încoace și încolo preste locul părțit de foc; valul de oameni se despărți și se respândi prin strade. Leul își scutură coama îndârjit și-și ridică capul cel puternic sus în aerul ferbinte, carele îi părlea părul.

Deodată el se pitulă la pământ, pentru ca apoi prin o săritură puternică preste capetele mulțimei sbierătoare se se refugieze într-o stradă, carea conducea la Tibru. Plautus recunoscă bine, că în momentul acesta fiara eră mai puțin periculoasă pentru oameni, de cât focul, și alergă repede prin strada ce a curățit-o leul. El văzū, cum leul se aruncă în valurile râului — apoi feri în laturi, spre strada jugărică, pentru a ajunge la palatul său.

Aproape nebun de frică el cercetă cele mai strâmte strade laterale; dar și acele erau pline de oameni.

În sfârșit el zări coloanele roșietice ale porticului; ele se ridicau încă mândre în sus, însă din partea de câtră grădina a palatului, unde locuia de comun Pomponia, ieșau fum și flăcări.

Plautus se spăria de moarte și alergă spre casă; când ajunsese aci, îi ieși înainte un cersitor zdrențos, carele ținea în brațe o mulțime de obiecte prețioase. Văzând aceasta, i-se revoltă sângele; apucă cu putere pe tâlhar și-l trânti de o coloană, încât rămase ca mort, iar obiectele de argint căzură jos zângănind.

Un găfăit înspăimântător ieși din pieptul său, când, pătrunzând în palat, văzū devastarea dintr'însul; scrinurile erau golite, obiectele de preț răpitate.

Odăile dinainte erau goale, însă din salon (oecus) pătrunseră la urechia sa voci tânguitoare; acolo află adunată ceata întreagă a sclavilor de casă. Ei alergau încoace și încolo, ca nebuni, și nu știau, ce se facă.

Plautus înțelese la prima vedere, ce s'a întâmplat. Un părete al salonului s'a surpat și a închis drumul spre apartamentul Pomponiei; în zid eră o gaură mare, din carea ieșau flăcări și nori groși de fum.

Un țipet înfiorător ieși din pieptul său. „Mamă! — Lydia! unde sunteți?” strigă el plin de desperare.

Sclavii plângeau și-și frângeau mâinile. Plautus le strigă: „În grădină! Rupeți zidurile! — Fetele se aducă apă încoace! — Grăbiți-vă!”

Deja prezența stăpânului lor dete sclavilor curaj; ei se depărtară repede și peste puțin timp se auziră loviturile de ciocane, îndreptate contra zidurilor.

Fetele alergau cu vasele pline și turnau apă în foc.

Un sclav se apropiă repede. „Stăpâne,” zise el întristat, „nu putem face nimic: zidurile sunt prea solid construite!”

„Cercați, cu toate acestea,” demândă Plautus. „Și trimite-mi încoace patru dintre cei mai tari bărbați, cu rude de fier!”

Sclavul se depărtă ca vântul. Fărbații sosiră asudați, cu părul părțit.

„Vom sparge zidul” zise Plautus scurt și așeză ruda de fier. Grinzile cele uriașe însă nu cedară.

„Aduceți apă!” demândă Plautus.

„O stăpâne,” zise o sclavă, „apa este pe sfârșite.”

Un moment tinărul stete pe gânduri; apoi strigă: „Aduceți încoace amforele cele mari, pline cu vin... toate, câte le găsiți, și vărsați vinul pe foc.”

Vasele fură aduse; vinul cel scump se vărsă peste flăcările țîșnitoare, cari se stânseră pe încetul

„Acum însă la zid!” demândă Plautus din nou puseră bărbații mâna pe rudă — o apăsătură puternică: și o piatră mare se desfăcū dela loc și se rostogoli la pământ. Repede urmară alte petri și drumul spre apartamentul Pomponiei eră liber. Însă toți fură cuprinși de spaimă nouă: nori groși de fum pătrundeau prin spărtura cea mare a zidului.

„Vai,” strigară sclavele, „odaia arde, și stăpâna e pierdută.”

Plautus recunoscū îndată pericolul înfricoșat; el își învăli repede capul cu manta sa cea zdrăntuită și prin spărtura zidului pătrunse în odaie, carea eră întreagă învăluită în fum și flăcări.

Așternutul mamei sale eră lângă perețele drept; el înaintă într'acolo și pipăi cu mâna: așternutul eră gol! Focul cuprinse deja perdelele și înaintă cu lacomie mai departe.

„Mamă,” strigă el, „Mamă! — Lydia!”

Nu primi însă nici un răspuns; numai din partea opusă i-se părū, că aude un suspin slab. Repede alergă acolo. Aci se află bazenul, în carele fântâna săritoare își revărsă apa sa cea împede. Plautus auziă zgomotul lin al apei și își cufundă mâinile într'însa, pentru a-și răcori fața înfierbântată. Când se plecă însă, se lovi de un corp fără viață. O durere acută îl pătrunse; luă în brațe trupul cel fără viață. Flăcările îl amenințau tot mai mult și ieșirea eră închisă. Îi veni un gând subit; se coborî pe treptele bazenului în jos, până când apa îi ajunsese peste genunchi. Cu precauțiune cufundă el corpul din brațele sale în apă și înaintă repede spre eșire.

Aci însă îi veniră la urechi strigătele sclavilor săi. „Stăpâne,” strigară ei, „grăbește, grăbește: zidul se surpă.”

„Stângeți focul, ca se pot trece!” strigă el, și auzi, cum torenți întregi de vin se vărsau în flăcările țîșnitoare. Plautus strânse la sine cu putere corpul cel fără viață și sări peste flăcări. Douăzeci de brațe se întinseră spre el și din gura sclavilor răsună strigătul vesel: „Mulțumită Domnului! Ești scăpat!”

Plautus eră așa de orbit de fum și foc, încât nu recunoscū statura ce ținea în brațe, „Cine e?” întrebă el.

„Pomponia, stăpâna cea nobilă!” răspunseră sclavele și-i luară sarcina cea scumpă.

„Și unde-i Lydia?” întrebă el cu voce tremurătoare, „spuneți, unde-i Lydia?”

Sclavii tăcură. „Vorbiți,” strigă Plautus, „ori dacă nu, pun se vă — “

El se opri, pentrucă își aduse aminte, că el este creștin și că nu-i șede bine, se amenințe. „Ertăți,” zise el, „m-a răpit mania. Dar spuneți, pentru numele lui Isus, nu știți nimic despre Lydia?”

Atunci se apropiă un sclav bătrân și vorbește: „O stăpâne, ea a însoțit pe mamă-ta, carea a voit se meargă la palatul senatorului Pudens. Mamă-ta s'a reîntors, trămurând în întreg corpul, așa încât am dus-o în dormitor. Inse Lydia nu era cu dansa. Poate că au fost despărțite de cătră olaltă prin îmbulzala grozavă ce domnia pe strade.“

Plautus scoase un țipet nădușit de durere și și apăsă fruntea cu pumnii. Sclavii îl întrebă timizi, unde se ducă pe stăpâna lor, pentru că păreții începeau a se clătina.

„In strada salarică,“ zise Plautus ca în vis, „In vila senatorului Pudens! Așteptați-mă acolo!“

Pe când sclavii și sclavele ridicară pe stăpâna lor, carea era încă tot leșinată, spre a o așeza în o lectică, Plautus își schimbă repede hainele și apucă sabia. „Voiu percurge orașul dintr'un capet până la celalalt,“ zise el, „și nu mă voi odihni, până ce nu am regăsit pe scumpa mea Lydia.“

Capitulul XXXV.

Roma în cenușă.

Pe drumul cătră Antium grăbiau, pe niște fugari iuți ca vântul, doi călăreți; ei duceau solie la împăratul.

„Puternice imperator!“ — astfel scria Tigellinus — vină, grăbește! Ochii tăi se vor delectă într'o priveliște, cum n-a mai văzut lumea. Căderea Troiei a fost numai o jucărie de copii față de arderea Romei! O priveliște, sublimule, divule: o priveliște pentru zăi!...“

Pe când călăreții duceau vestea cea înhorătoare, Tigellinus percurgea orașul. El voia se afie dispoziția poporului, voia se se desfăteze în chinurile, în nefericirea sa. Când venia dela scaldătorile lui Agrippa, fu oprit în cale de cătră o ceată de oameni, cari înaintau spre *via lata*. În fruntea lor mergea un bătrân cu ochii ridicați cătră cer; era Simion.

Tigellinus ascultă plin de mirare cuvintele ce le vorbea bătrânul.

„Haideți se fugim,“ strigă el cătră soții săi, „Dumnezeu se apropie pe aripile orcanului! Ziua cea mare, grozavă, se ivește. Vai, vai! Domnul se coboară la judecată. El aruncă foc pe pământ și în fața oamenilor. Vai vouă, puternicilor, cari umblați în aur și purpură! Vai celor ce se închină la idoli de aur și de peatră! În mânia sa, Domnul vă va nimici! El trimite foc din cer și îi pârlește ca pe frunzele cele uscate...“

Tigellinus sări spre bătrân și îi strigă: „Ce vorbești tu despre foc, bătrânule?“

„Dă-mi pace!“ zise Simion. „Tu nu ești de credința mea! Inse Domnul își întinde brațul contra celor nedrepti și îi zdrobește, îi nimicește prin foc și sabie.“

„Cine este Domnul, carele face aceasta orașului acestuia?“ întrebă Tigellinus.

„Domnul puterilor: Dumnezeu, cel prea sfânt!“ zise bătrânul sărbătorește.

„Cum se numește el, Dumnezeul vostru?“ întrebă Tigellinus amenințător.

„Hristos, Atotputernicul!“

„Atunci voi vă țineți de secta aceea, carea lucrează în întunec.“

„Noi suntem creștini, domnule! In învătătura noastră însă nu este nimic rău.“

„Ticăloșilor,“ strigă Tigellinus, nu-i destul, că voi nu recunoașteți pe zăi! Și n-ai spus tu chiar acum, că Dumnezeul vostru a aruncat focul asupra orașului?“

„El este Domnul, singurul, carele poate face totul. Păcatele orașului acestuia sunt atât de grozave, atât de strigătoare la cer, ca și păcatul dela Sodoma, pe carea Domnul a nimicit-o prin foc și pucioasă...“

Un val de oameni ce se rostogolea încoace urlând, despărți pe Tigellinus de ceata creștinilor; el îi văzu dispărând în nori de fum și anzi cântarea lor, carea sună ca un strigăt sărbătorește de durere.

Tigellinus se îndreptă mândru spre grădinile amilice, pe cari i-le-a dăruit împăratul, și cari nu erau amenințate de pericolul focului.

În ziua următoare sosi împăratul, și poporul îl întâmpină iubind. Pentru că el credea, că Cezarul vine ca se mântuiască, că împăratul are putere, se oprească elementul cel turbat.

Inse poporul se văzu înșălat! E drept că el dete o mulțime de porunci, cari inse nu se puteau implini, fiindcă focul a înaintat prea departe și ardea în patru puncte diferite.

După aceea însă el se retrase în casa lui Măcena, pe colina escuilină, de unde privea la foc.

Aci stătea acum stăpânitorul imperiului Roman și se uită, cum focul prefăcea în cenușă orașul Cezarilor.

Pe un cal plin de spumă se apropiă un legionar: „Piciorul Esquilinului și Velia sunt în flacări! Coastele palatului încep se ardă!“

„Focul înaintează spre Tibru; edificiile de pe Aventin, forul Boarium și Velabrum zac în cenușă,“ înștiință un al doilea și adause: „Aci însă focul nu merge mai departe. Râul, zidul orașului și stâncile Capitolului îl opresc.“

Subura e încunjurată de flacări; un suburbu întreg se prăbuși dintr'odată și îngropă pe toți locuitorii săi sub ruine. Astfel, spuse al treilea.

Nero dete din umeri; în Subura locuiau săracii. Ce-i păsă lui, dacă aceia au perit!

Acum veni o nefericire nouă; un vânputernic se ridică și alungă flacările peste marea de case cu o repejune turbată. Teatrul și templul, edificiile mărețe de pe *via lata*, halele de comerciu, vilele consulilor și senatorilor; toate le-a nimicit focul cel lacom.

(Va urmă).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

AVIZ!

Aduc la cunoștință onoratului public din loc și jur, că am preluat magazinul de lemne al Dlui Ștefan Oltean fundat la anul 1891.

Magazinul, care stă și mai departe sub conducerea Dlui Ștefan Oltean, l-am asortat din nou cu tot felul de lemne pentru edificare, pe cum: grinzi, caferi, lețe, scânduri, țiglă, cărămizi, var, etc. pe cum și lemne de foc de stejer amestecate cu carpin un vagon la gară cu 59 fl. 10 cr.

cu prețurile celea mai moderate.

Aducând acestea la cunoștința onoratului public rog și binevoitorul sprijin.

Blaj, Septembrie 1908.

(41) 3 4

Cu toată stima:

Dionisiu Trifan.

„Familia Română“ Revistă ilustrată apare în fiecare săptămână cu un bogat cuprins literar și distractiv, (sfaturi, Curierul Modeli, Găcituri).

Abonații noi pot primi toate numerile dela început. Abonamentul e de 10 coroane pe un an.

Adresa: Budapesta V. Strada Csáky 23. (30) 10-52

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească

„Mugurul“ însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 7-52

Avem onoare a aduce la cunoștința P. T. Public, că am deschis în Diciosân-mărtin (Dicsőszentmárton)

Prăvălie de manufactură

cu felurite articole în această branșă.

Bazați pe experiența noastră, câștigată în decurs de mai mulți ani în diferite orașe din țară și străinătate, precum și pe relațiunile, ce le avem cu cele mai renumite case de comerciu și fabrici, atât din patrie cât și din străinătate, vă facem cunoscut, că ne aflăm în plăcută poziție de a pune la dispoziția Onoratului Public cele mai fine și solide mărfuri cu prețurile cele mai moderate posibile.

Vă rugăm deci a-ne onora cu încrederea Domniei-Voastre și a-ne dă binevoitorul Domniei-Voastre sprijin, asigurându-Vă din parte-ne de un serviciu prompt și conștiencios.

Cu deosebită stimă

Iulius & S. Anca.

(44) 3-3

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de ciocote și fabrica de scaune de fer pentru
ciocote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(46) 1-52

se recomandă spre pregătirea ciocotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a ciocotelor stricate, mai departe spre facerea de ciocote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce ciocotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ ciocotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un ciocot patent de 327 kg. este egal în tonul unui ciocot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea ciocotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 1-52

intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața încreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95,816.412 coroane.
capitale asigurate asupra vieții: 9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etajiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Viță altuită!

Viță altuită!

Viță altuită!

(42) 4-5

De vânzare:

Un cuant mai mare de altoi de viță cl. I-mă, altuiți în viță americană („Riparia Portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea în mușchi) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin alb:

Rizling italian	(Olasz Rizling)	1000 bucăți = 200 coroane.
Mustoși	(Musztos fehér)	„ „ = 200 „
Goarneși, Iordovană	(Járdovány)	„ „ = 220 „
Galbini	(Mézés fehér)	„ „ = 200 „
Fetești	(Erd Leányka)	„ „ = 220 „
Mestecați	(Vegyes borfaj)	„ „ = 200 „
Rulendi	(Ruländer)	„ „ = 200 „
Șmighiră	(Som, Furmint)	„ „ = 200 „
Ezerjő	„ „	„ „ = 200 „
Bacator	„ „	„ „ = 200 „
Silvan verde	(Zöld Szilvány)	„ „ = 200 „
Chasselas Napoleon	„ „	„ „ = 200 „
Muscat Lunel	„ „	„ „ = 220 „
Muscat Croquant	„ „	„ „ = 240 „
Slancamenea	(roșie)	„ „ = 240 „

Altoi clasa II-a.

Soiuri pentru vin roșu:

Burgundi, mare	(Nagy Burgundi)	1000 bucăți = 200 coroane.
Lugojană, neagră	(Nemes Kadarka)	„ „ = 200 „
Carbenet	(Carbenet franc)	„ „ = 200 „
Merlot	„ „	„ „ = 200 „

Soiuri de desert (de masă) csemege:

Chasselas blanc croquant (alb)	100 bucăți = 22 coroane.
Chasselas rouge croquant (roșu)	„ „ = 22 „
Muscat Alexander (alb)	„ „ = 22 „
Muscat Passatutti (alb)	„ „ = 24 „
Muscat Ottonel (alb)	„ „ = 28 „
Muscat Hamburg (negru)	„ „ = 30 „
Kosuth Lajos (alb)	„ „ = 30 „
Suvenir de mileniu (abl)	„ „ = 40 „
Oriașul de Genua (Genuai oriás) (alb)	„ „ = 40 „
Csaba gyöngye (alb)	1 „ = 1 „
	1000 „ = 80 „

circa: 800,000 buc. loze

Viță americană (sălbatică):

circa: 800,000 buc. loze

Riparia portalis clasa I-mă dela 6 cm. în sus grosă 45 cm. lungă	1000 bucăți = 17 coroane.
Riparia portalis clasa I-mă dela 6 cm. în sus grosă 120 cm. lungă (din care se pot face 3 bucăți) (altoi)	„ „ = 50 „
„ „ cu rădăcină	„ „ = 40 „
Viță nobilă (europeană) dela 6 mm. grosă 45-50 cm. lungă (mai multe soiuri)	„ „ dela 8 „ în sus.

Accia cari au trebuință de viță sălbatică pentru altuit, sunt rugați ași face comanda cel mult până în 10 Noembrie 1908 și totodată a-mi face cunoscut cât de lungă să fie tăiată; după 10 Noembrie prețul viței sălbatică se va urcă (ridică). La comandă rog, a-se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea să va face cu îngrijire socotindu-se spesele proprii. Reclamațiunile să i-au în considerare dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire. La comanda mai mari când și pe schimb pe lângă caventii buni, termenul solvirii 1 Octomvrie n. 1909.

Sâncel—Szancsal, u. p. Balázsfalva.

Ioan Bărbat,
inv. producent de altoi.